

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników

31 marca 2009 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczący upoważnienia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Społecznej do ustalenia w drodze rozporządzenia zakresów i warunków ułatwiania przez pracodawców podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 103 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji. Przepis traci moc obowiązującą z upływem dwunastu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że ustawodawca w nieprawidłowy sposób skonstruował delegację ustawową. Przepis upoważniający nie zawierał ani szczegółowo wskazanego zakresu spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu, ani wytycznych co do treści aktu wykonawczego. Stwierdzenie, że w zakresie i na warunkach ustalonych przez Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, pracodawca ułatwia pracownikom podnoszenie kwalifikacji zawodowych jest niewystarczające do wydania zgodnego z Konstytucją aktu wykonawczego. Jest to odesłanie o charakterze blankietowym, co powoduje, że właściwi ministrowie uzyskują swobodne prawo regulacji związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych.

Dochodzi do oderwania rozporządzenia od ustawy. Rozporządzenie przestaje być aktem wykonawczym, a staje się aktem o charakterze samoistnym. Nie służy bowiem wykonaniu ustawy Kodeks pracy, ale uregulowaniu pewnej materii w sposób odrębny. Brak szczegółowego określenia przedmiotu rozporządzenia w kwestionowanym przepisie, a także wytycznych dotyczących treści tegoż aktu powoduje, że regulacja ta narusza Konstytucję.

Trybunał Konstytucyjny uznał niekonstytucyjność przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia. W tym stanie rzeczy również samo rozporządzenie wydane na podstawie art. 103 k.p. nie spełnia wymogów określonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji - nie zostało wydane w celu wykonania ustawy. Derogacja delegacji ustawowej sprawia, że traci moc również akt wykonawczy wydany na podstawie tego przepisu.

Gdyby art. 103 k.p. utracił moc z dniem ogłoszenia wyroku, wówczas z tą datą przestałyby obowiązywać jakiekolwiek zasady i warunki podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych, aż do momentu wydania nowych, zgodnych z Konstytucją, rozporządzeń. Przyjęcie nowych regulacji wymaga uprzedniego uchwalenia nowej podstawy ustawowej tego aktu wykonawczego, ponieważ wyrok Trybunału Konstytucyjnego uznaje za niekonstytucyjny art. 103 k.p.

□

Instytucja pozwów grupowych - projekt ustawy

Grupa minimum 10 osób.

Z projektu Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że zebrać musi się grupa minimum dziesięciu osób, która chce pozwać firmę za tę samą np. usługę lub umowę i zgadza się na identyczne odszkodowanie. Sąd wyda jeden wyrok i zamiast setek oddzielnych procesów przeprowadzi tylko jeden. Poszkodowani oszczędzą na kosztach, bo reprezentować będzie ich jeden prawnik lub np. rzecznik konsumentów. Do pozwu swoje roszczenia dołączyć może każdy. Zgodnie z projektem ustawy, możliwe będzie dochodzenie roszczeń o różnym charakterze, zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych. W przypadku dochodzenia roszczeń pieniężnych, członkowie grupy muszą wyrazić zgodę na ryczałtowe określenie należnego im odszkodowania. Oznacza to, że rezygnują z możliwości dochodzenia tych należności indywidualnie i w zwiększonej wysokości. Dla ustalenia osobowego składu grupy niezbędne będzie zatem złożenie oświadczeń o przystąpieniu do grupy. Przepisów o postępowaniu grupowym nie zdecydowano się włączyć do Kodeksu postępowania cywilnego, zakładając że ta nowa instytucja postępowania cywilnego wymaga sprawdzenia w praktyce. Zdobyte w ten sposób doświadczenia mogą zaś doprowadzić do zmian w regulacji. Ze względu na potrzebę zapewnienia stabilizacji Kodeksu postępowania cywilnego, i tak zbyt często zmienianego, uznano, że lepiej będzie, jeśli w początkowym okresie obowiązywania przepisów o postępowaniu grupowym będą one zawarte w poza Kodeksem.

Kaucja

Przepisy projektowanej ustawy dopuszczają możliwość zabezpieczenia kosztów postępowania poprzez kaucję. Będzie ona składana w gotówce na wniosek pozwanego. Gdy powód odmówi jej złożenia, decyzję w tej sprawie podejmie sąd. Przyjęto, że wysokość kaucji nie może być wyższa niż 10 proc. wartości przedmiotu sporu.

Postępowanie grupowe

W projekcie zakłada się, że w postępowaniu grupowym wystąpią cztery stadia:

- postępowanie w przedmiocie dopuszczalności postępowania,
 - ustalenie zakresu podmiotowego i przedmiotowego sprawy, dochodzonej przez co najmniej 10 podmiotów, kończące się postanowieniem sądu w przedmiocie składu grupy,
 - rozpoznanie sprawy kończące się wydaniem orzeczenia co do istoty sprawy,
 - wykonanie orzeczenia, w tym w zakresie kosztów postępowania.
- Postępowania grupowe rozpatrywane będą przez sądy okresowe w składzie 3 sędziów zawodowych. Przewidziano możliwość ugodowego załatwienia sprawy, podkreślając zarazem, że sąd może skierować strony do mediacji. Z tych przepisów będą mogli skorzystać przedsiębiorcy, którzy zawarli umowy o opcje walutowe, jeżeli sąd potwierdzi zasadność takiego typu postępowania.

Opinie w państwach członkowskich UE

W państwach członkowskich UE powszechnie podkreśla się, że korzyści płynące z wprowadzenia instytucji postępowania grupowego obejmują poprawienie funkcjonowania wspólnego rynku (przez podniesienie bezpieczeństwa prawnego nabywcy – konsumenta), rozszerzenie zakresu dostępu do wymiaru sprawiedliwości (ponad 70 proc. ankietowanych obywateli krajów członków UE deklaruje, że skorzystałoby z ochrony sądowej w drobnych sprawach, jeżeli mogłyby być one wytaczane wspólnie z innymi osobami). Projekt został skierowany do Sejmu 09.04.2009 r. Jest dostępny na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości : www.ms.gov.pl (projekty aktów prawnych, prawo cywilne, projekt ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym).

Likwidacja samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej

1. Rada Powiatu w Kluczborku podjęła uchwałę [...] w sprawie likwidacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kluczborku, na podstawie art. 12 pkt 8 lit. i, art. 40 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1592 ze zm.) oraz art. 36, art. 43 ust. 1 i art. 60 ust. 3 i 4b ustawy z 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 ze zm.)

2. Jeden z radnych przy udziale Prokuratora Okręgowego w Opolu złożył skargę na w/w uchwałę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu.

3. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu wyrokiem z 26 czerwca 2007 r. sygn. akt II SA/Op 98/08, po rozpoznaniu skargi przy udziale Prokuratora Okręgowego w Opolu, skargę oddalił.

4. Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z 12 grudnia 2007 r. sygn. akt II OSK 1532/07, po rozpoznaniu skargi kasacyjnej i skargi kasacyjnej Prokuratora Okręgowego w Opolu, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Opolu. W uzasadnieniu Naczelny Sąd Administracyjny wskazał między innymi, że prywatyzacja określonej kategorii zadań publicznych musi mieć podstawę ustawową. Takiej jednoznacznej podstawy prawnej obecnie nie ma, co sprawia, że na gruncie obowiązującej ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 ze zm.), możliwość tworzenia spółek do wykonywania zadań opieki zdrowotnej musi budzić wątpliwości. Tezę o braku aktualnie podstaw prawnych do takich przekształceń organizacyjno-własnościowych (zastępowania zakładów publicznych ochrony zdrowia zakładami niepublicznymi, tworzonego przez spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego) potwierdzają prace legislacyjne nad stworzeniem podstaw prawnych tych przekształceń. Stwierdzając, że przepisy ustawy o zakładach opieki zdrowotnej są przepisami szczególnymi w stosunku do rozwiązań zawartych w art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, Sąd wskazał, że w myśl art. 8 ust. 1a ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, zakładu nie może utworzyć samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej oraz spółka, o której mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. Nr 169, poz. 1420). Jak zaznaczył, za ratio legis powołanych przepisów, wprowadzonych późniejszymi nowelizacjami, należy uznać ograniczenie możliwości dokonywania przekształceń organizacyjno-własnościowych w sferze ochrony zdrowia. Powołując stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale

z dnia 22 września 2004 r., sygn. akt I PZP 6/04 (OSNP 2005-/1/1), Naczelny Sąd Administracyjny wskazał z kolei, że uznanie niepublicznego statusu zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez spółkę z o.o., powołaną przez jednostkę samorządu w celu świadczenia usług zdrowotnych, prowadziłoby do możliwości uchylania się od obowiązku wynikającego z art. 4 a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. Zwrócił przy tym uwagę na odmiennie i krytycznie względem stanowiska SN zdanie doktryny. W uchwale z 22 lutego 2006 r., II PZP 10/05 (Biuletyn SN 2006/24), Sąd Najwyższy przyjął tezę odmienną uznając, iż "zakład opieki zdrowotnej utworzony przez spółkę akcyjną, w której większość akcji mają jednostki samorządu terytorialnego, nie jest samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej w rozumieniu art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców". Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 czerwca 2000 r., K.20/99, (OTK 2000/5/140) potwierdził tezę o szczególnym znaczeniu pojęcia "publiczny zakład opieki zdrowotnej" stwierdzając, że poprzez określenie zakładów opieki zdrowotnej mianem "publiczny" ustawodawca uznał, że ich znaczenie jest doniosłe z punktu widzenia interesu publicznego. Na tyle ważne, by uznać konieczność ich podporządkowania rządowym lub samorządowym organom państwa, chociaż przez nadanie im osobowości prawnej uzyskiwały one duży stopień samodzielności oraz niezależną od Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego podmiotowość prawną (w sferze stosunków majątkowych). Okoliczność, że w odniesieniu do publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej organami tworzącymi są organy administracji rządowej lub jednostki samorządu terytorialnego, stwarza gwarancję i zabezpieczenie, że zakłady te będą realizować cele związane z ochroną zdrowia, o których mowa w art. 68 Konstytucji.

5. Sprawa wróciła na wokandę NSA w wyniku kasacji wniesionej przez Radę Gminy Kluczbork. Prawomocny wyrok kasacyjny NSA II OSK 1623/08 z dnia 10. 03. 2009 r. podtrzymał unieważnienie przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu uchwały gminy Kluczbork w przedmiocie likwidacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kluczborku.

W uzasadnieniu znajdują się istotne argumenty przeciwko likwidacji publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej. Prawomocny wyrok NSA II OSK 1623/08 z dnia 10.03.2009 r. z uzasadnieniem dostępny <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/C430B0917C>.

Polacy o skutkach kryzysu

Rezultaty sondażu CBOS przeprowadzonego w marcu wskazują, że Polacy coraz mocniej odczuwają negatywne zmiany spowodowane światowym kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym, co wynika m.in. ze wzrostu bezrobocia z 8,8 proc. w październiku 2008 r. do 11,2 proc. w marcu.

Pogorszyły się opinie dotyczące sytuacji na rynku pracy oraz rynków lokalnych. Zmalało także poczucie bezpieczeństwa pracy wśród pracowników.

Badanie przeprowadzono 4-10 marca br. na liczącej 979 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski. (PAP)

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

Wchodząca w życie w dniu 13 czerwca 2009 roku nowelizacja ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. (Dz.U. nr 64.9.59 z późn. zmianami) obejmuje wiele zagadnień, w tym przede wszystkim przepisy dotyczące ustalania pokrewieństwa i powinowactwa, przepisy dotyczące stosunków między rodzicami a dziećmi, władzy rodzicielskiej, przysposobienia, obowiązku alimentacyjnego, przepisy z zakresu opieki. Projekt dostosowuje Kodeks rodzinny i opiekuńczy do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 16 lipca 2007 r., sygn. SK 61/06, w którym stwierdzono, że przepis art. 76 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego jest sprzeczny z art. 47 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 18 Konstytucji, ponieważ zakazywał uznania dziecka zmarłego w fazie prenatalnej.